

Suomalaisten asenteet ja aktiivisuus energia-asioissa

Sisällysluettelo

- 1. Tutkimuksen toteutus (s. 3)**
- 2. Kiinnostus energia-asioihin (s.6)**
- 3. Tärkeimmät tietolähteet (s. 10)**
- 4. Sähkönkuluttamiseen liittyvät omat valinnat (s.13)**
- 5. Suhtautuminen ympäristö- ja energiatarvoitteisiin (s.16)**
- 6. Energiakansalaisuusulottuvuus (s.21)**
- 7. Ilmasto- ja ympäristöulottuvuus (s. 27)**
- 8. Luottamusulottuvuus (s.33)**
- 9. Energiatuotantomuotojen suosio ja ominaisuudet (s.39)**
- 10. Yhteenveto (s. 52)**

1. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuskysymykset

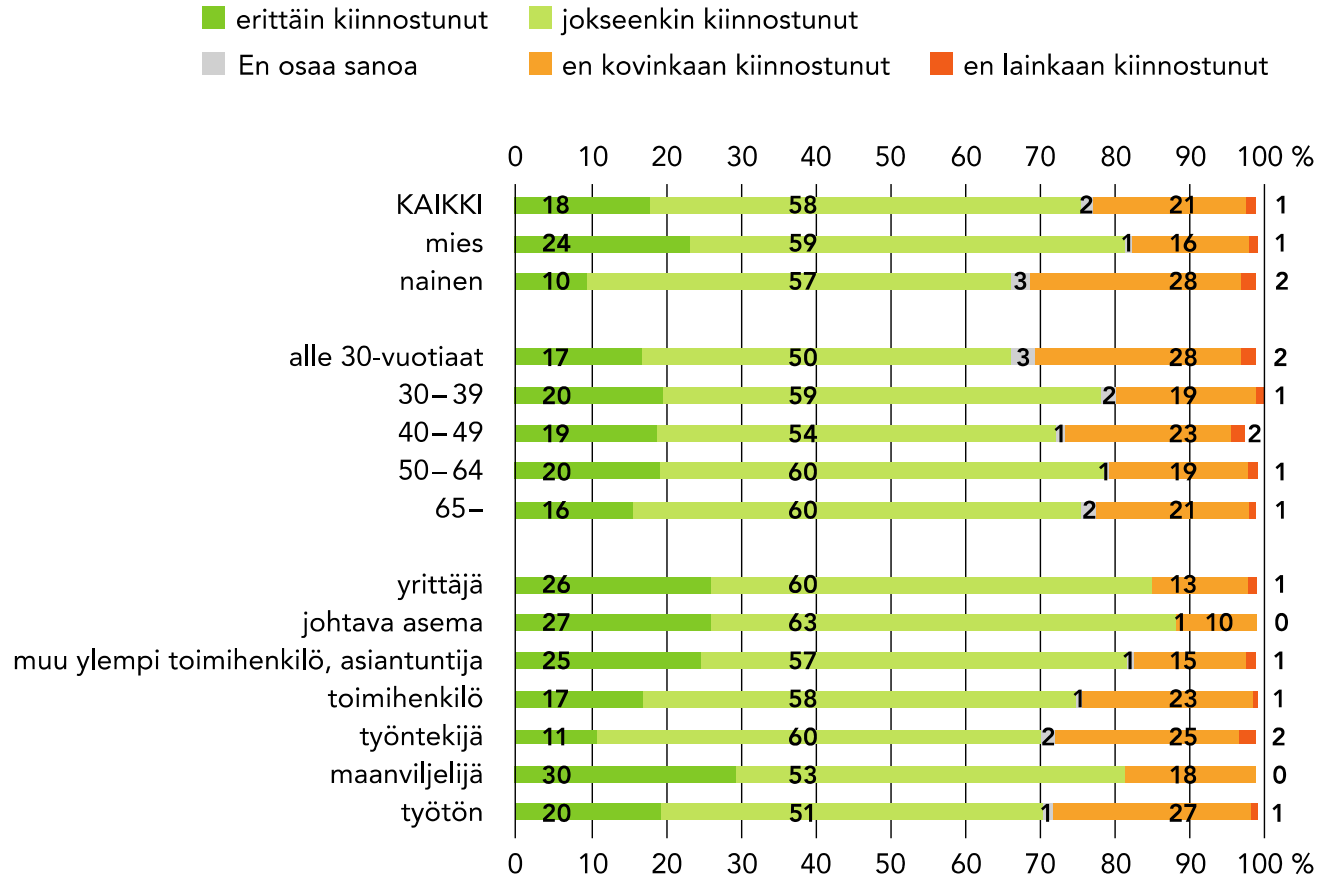
- Kuinka kiinnostuneita suomalaiset ovat energiakysymyksistä?
- Mistä he saavat ja hankkivat tietoa?
- Millaisia näkemyksiä suomalaisilla on energia- ja ympäristökysymyksistä?
- Kuinka suosittuja eri tuotantomuodot ovat ja millaisia ominaisuuksia niihin liitetään?
- Minkälaisen näkymän kansalaisten asenteet muodostavat tulevaisuuden energia- ja ilmastopolitiikalle?

Tutkimuksen toteutus

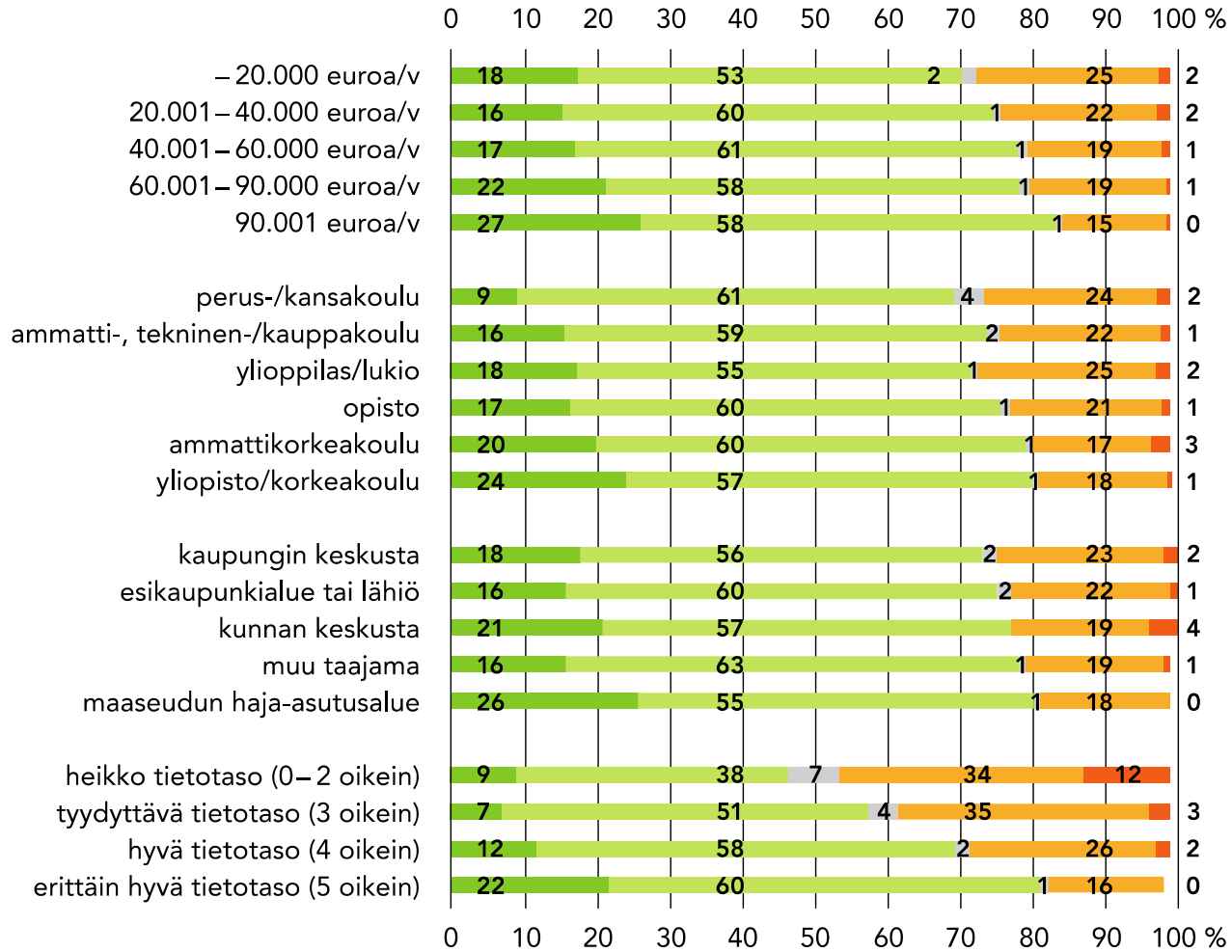
- Tutkimustulokset perustuvat 3275 henkilön antamiin kyselytutkimusvastauksiin.
- Kysely toteutettiin Taloustutkimuksen internetpaneelissa 19.12.2016–2.1.2017.
- Otos edustaa Suomen aikuisväestöä (alle 80-vuotiaat)
- Tulokset on painotettu vastaajien puoluekannan mukaan.
- Analyysista ja raportin kirjoittamisesta ovat vastanneet tutkijat Ville Pitkänen ja Jussi Westinen e2 ajatuspajasta

1. KIINNOSTUS ENERGIA- ASIOIHIN

KUVIO 1: Kiinnostus energia-asioihin taustamuuttujien mukaan (%)

■ erittäin kiinnostunut ■ jokseenkin kiinnostunut
■ En osaa sanoa ■ en kovinkaan kiinnostunut ■ en lainkaan kiinnostunut

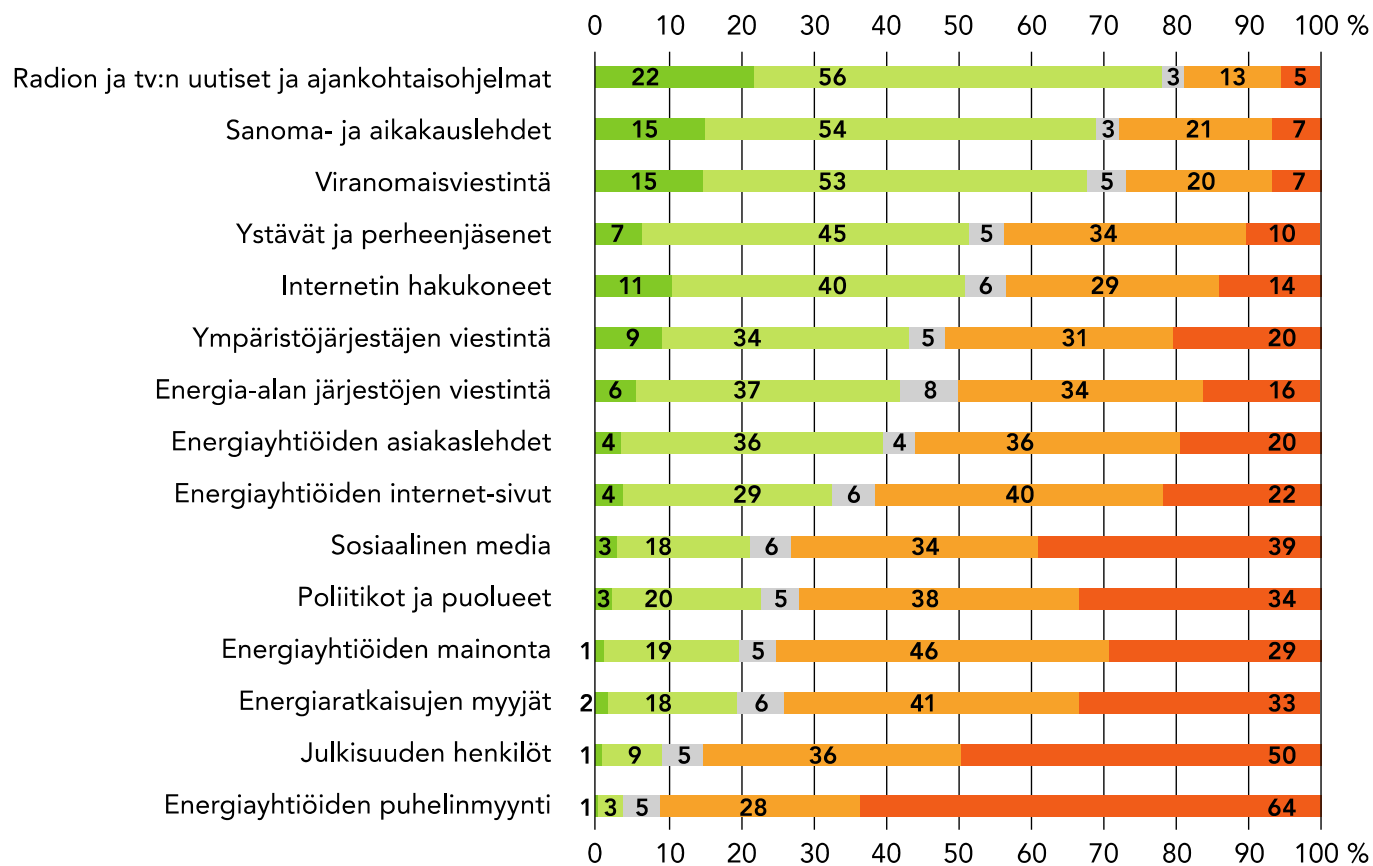
Energia-asiat kiinnostavat suomalaisia

- 18 % on erittäin ja 58 % jonkin verran kiinnostunut energia-asioista
- Miehet (82 %) ovat kiinnostuneempia kuin naiset (67 %) ja alle 30-vuotiaiden kiinnostus on muita vähäisempää
- Energia-asiat kiinnostavat muita enemmän yrittäjiä, johtavassa asemassa olevia, ylempiä toimihenkilöitä sekä maanviljelijöitä
- Mitä korkeampi koulutus, tulotaso ja tietotaso energia-asioissa, sitä suurempi kiinnostus

3. TÄRKEIMMÄT TIETOLÄHTEET

KUVIO 2: "Kuinka tärkeitä tiedonlähteitä seuraavat ovat sinulle energia-asioissa?" (%)

■ hyvin tärkeä ■ melko tärkeä
■ En osaa sanoa ■ ei kovinkaan tärkeä ■ ei lainkaan tärkeä

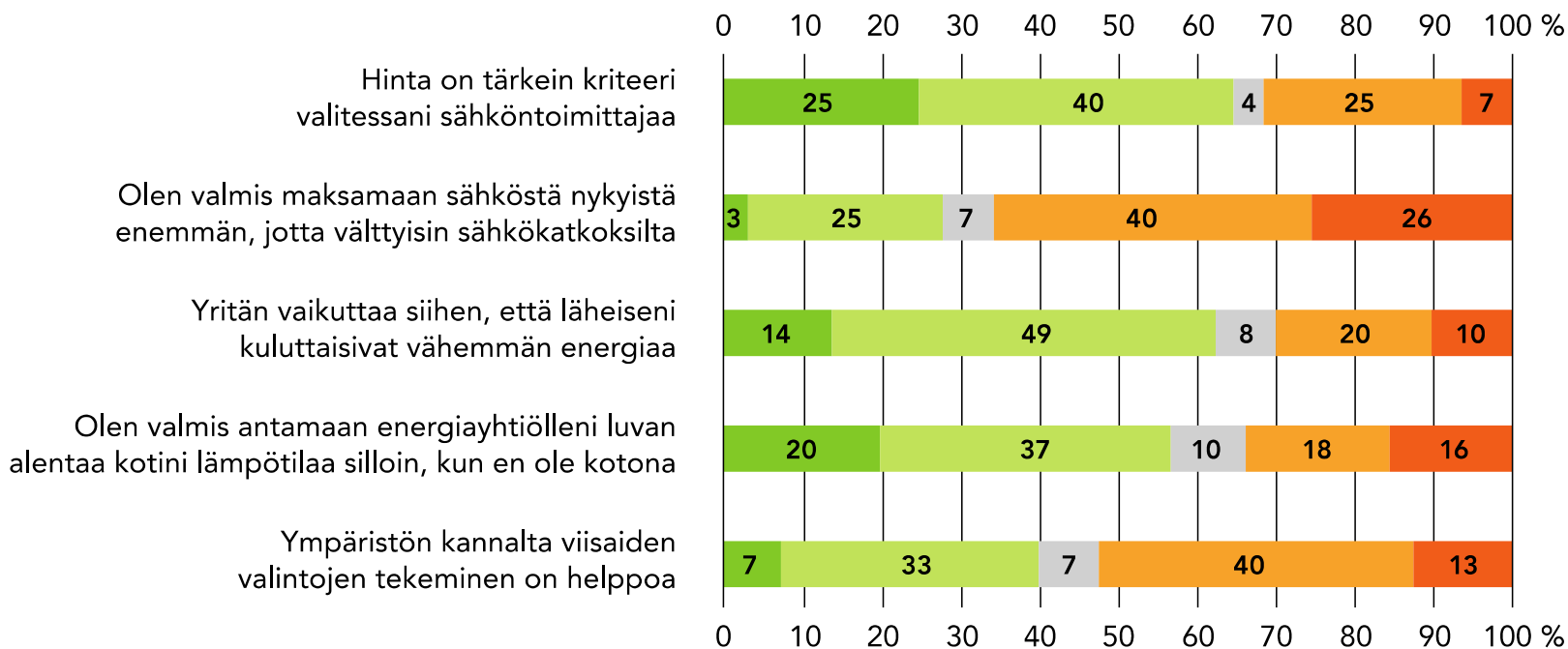
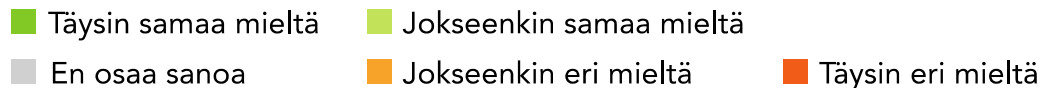
9.6.2017

Tärkeimmät tietolähteet: perinteinen media ja viranomaiset

- Ympäristöjärjestöjen ja energia-alan järjestöjen viestintä on kansalaisille lähes yhtä tärkeää.
- Ystävät, perheenjäsenet, internetin hakukoneet ja sosiaalinen media ovat keskimääräistä tärkeämpiä tiedonlähteitä nuorille.

4. SÄHKÖNKULUTTAMISEEN LIITTYVÄT OMAT VALINNAT

KUVIO 3: Energian kulutukseen liittyvät omat valinnat (%)

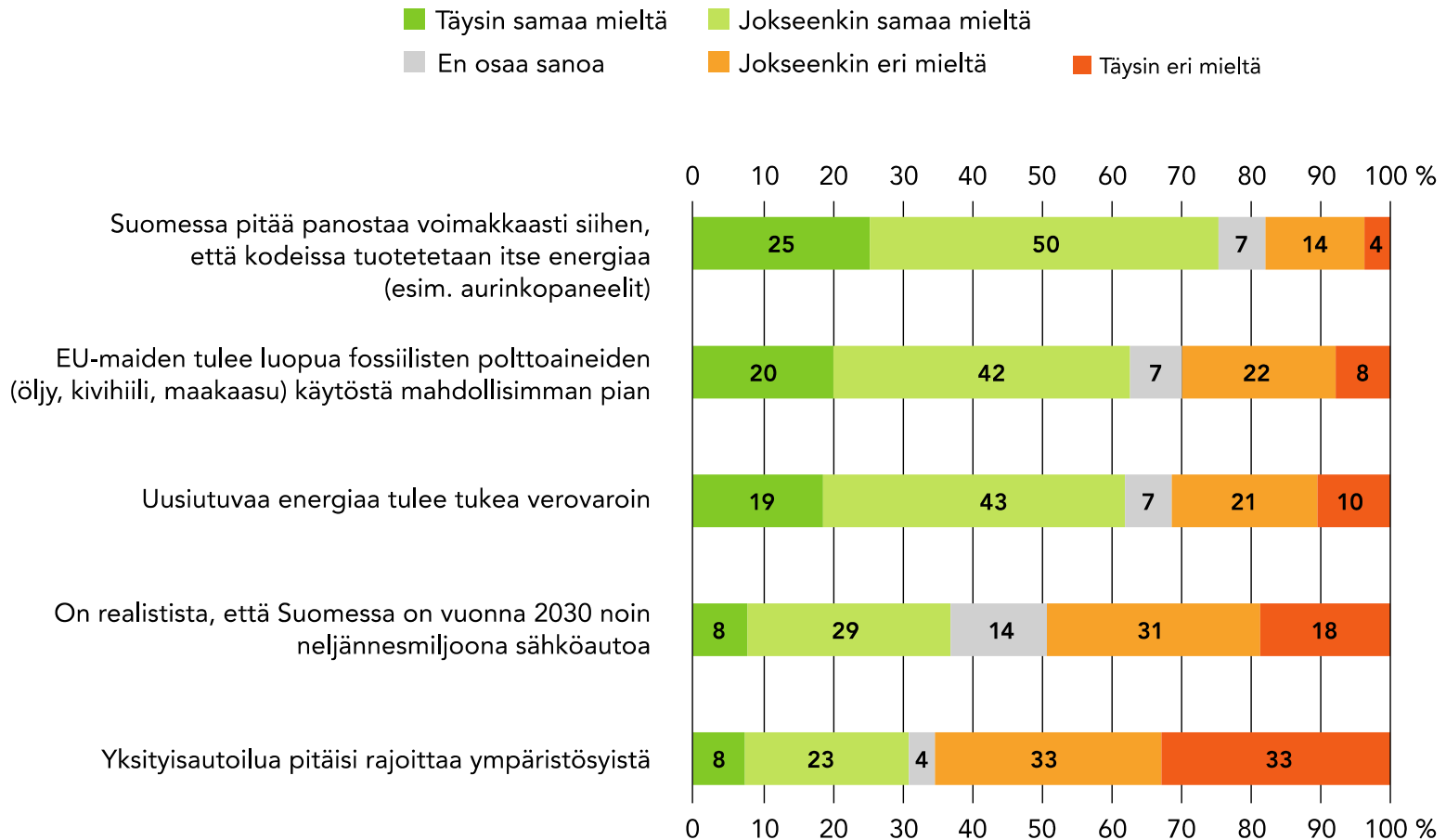

Suomalaiset ovat hintatietoisia kuluttajia ja tukevat uusiutuvaa energiaa

- Peräti 65 prosenttia pitää hintaa tärkeimpänä kriteerinä sähköntoimittajaa valitessaan.
- Hintakriteeriä painottavat erityisesti miehet, matalasti koulutetut sekä perussuomalaisten kannattajat.
- Ympäristön kannalta viisaiden valintojen tekemisen kokevat helpoksi miehet, nuoret ja vastaajat, joiden tietotaso on keskimääräistä heikompi.

5. SUHTAUTUMINEN YMPÄRISTÖ- JA ENERGIATAVOITTEISIIN JA OMAVARAISUUTEEN

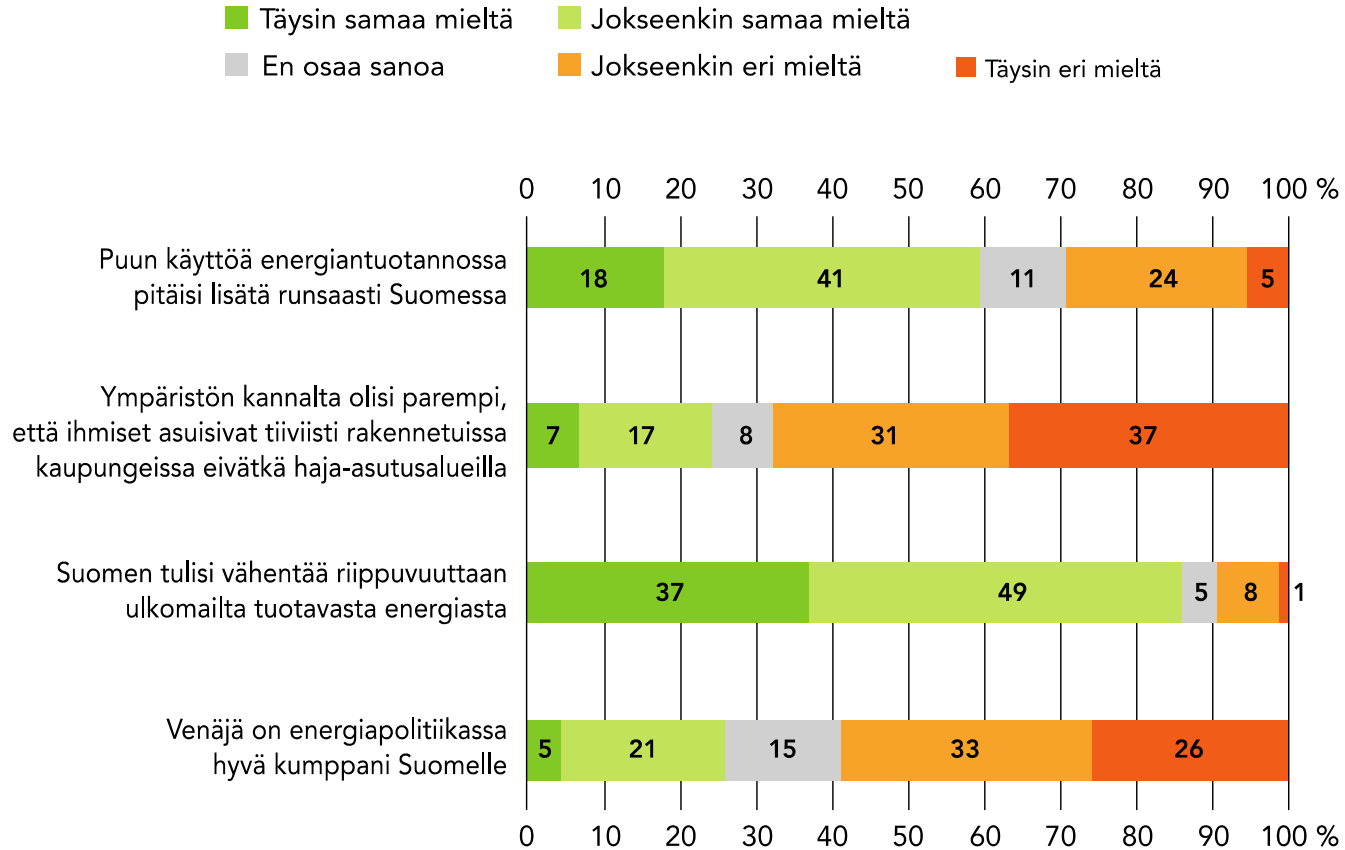
KUVIO 4: Suhtautuminen kansallisiin ja kansainvälisiin ympäristö- ja energiatarvoitteisiin

Uusiutuva energia halutaan lisää

- Suomalaiset ovat sitoutuneita uusiutuvan energian lisäämiseen sekä fossiilisten polttoaineiden vähentämiseen – yksityisautoilusta ei kuitenkaan haluta tinkiä
- Miesten suhtautuminen uusiutuvan energian lisäämiseen on kriittisempää kuin naisten
- Kaupungeissa asuvat haluavat rajoittaa yksityisautoilua keskimääristä useammin, kun taas kirkonkylissä, taajamissa ja haja-asutusalueella asuvat vastustavat rajoittamista
- Sähköautojen nopeaan yleistymiseen uskoo vain runsas kolmannes suomalaisista

KUVIO 5: Suhtautuminen hajautettuun energiatuotantoon, hajautettuun yhdyskuntamalliin ja energiariippuvuuteen

Enemmistö tukee hajautettua tuotantoa ja energiaomavaraisuutta

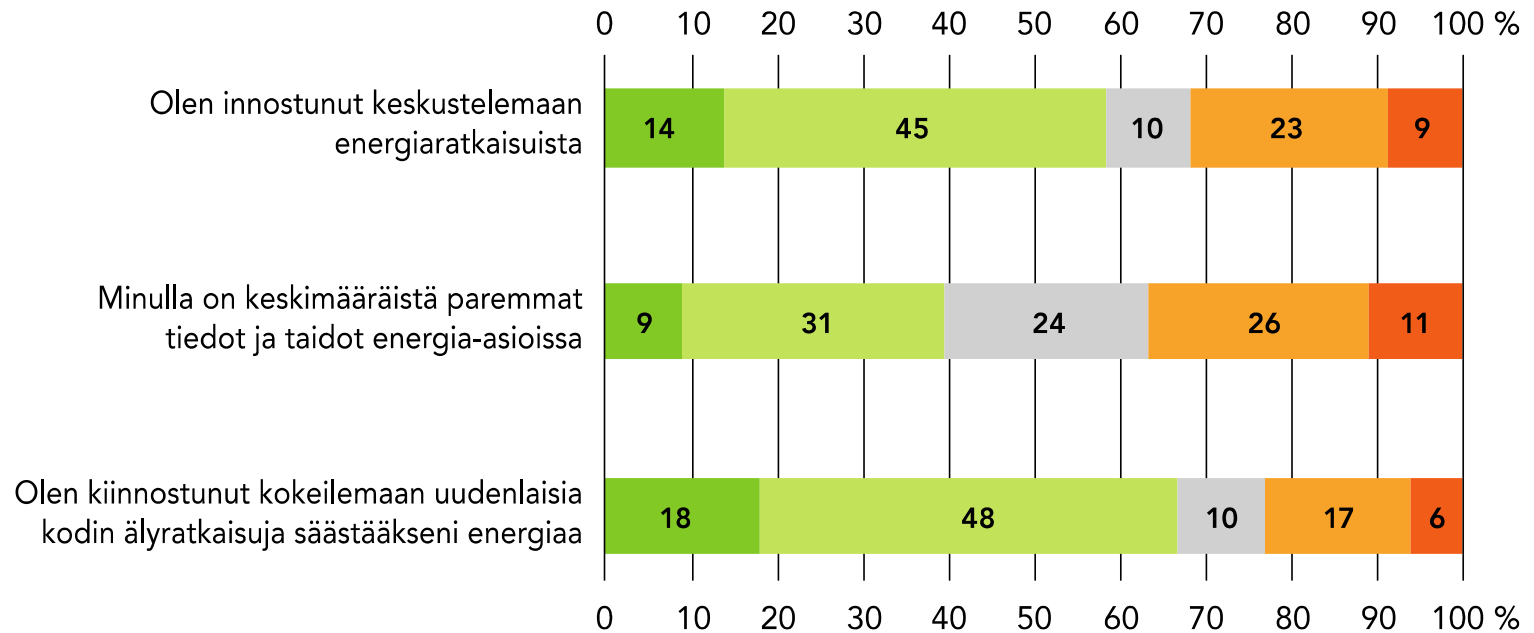
- Kaupunkien keskustoissa tai lähiöissä asuvat ajattelevat keskimääräistä useammin, että suomalaisten tulisi ympäristösyistä suosia tiivistä kaupunkiasumista
- Peräti 86 prosenttia ajattelee, että Suomen tulisi vahvistaa energiaomavaraisuuttaan
- Venäjää hyvänä kumppanina energiapolitiikassa pitää vain neljännes suomalaisista

6. ENERGIAKANSALAIKUUS- ULOTTUVUUS

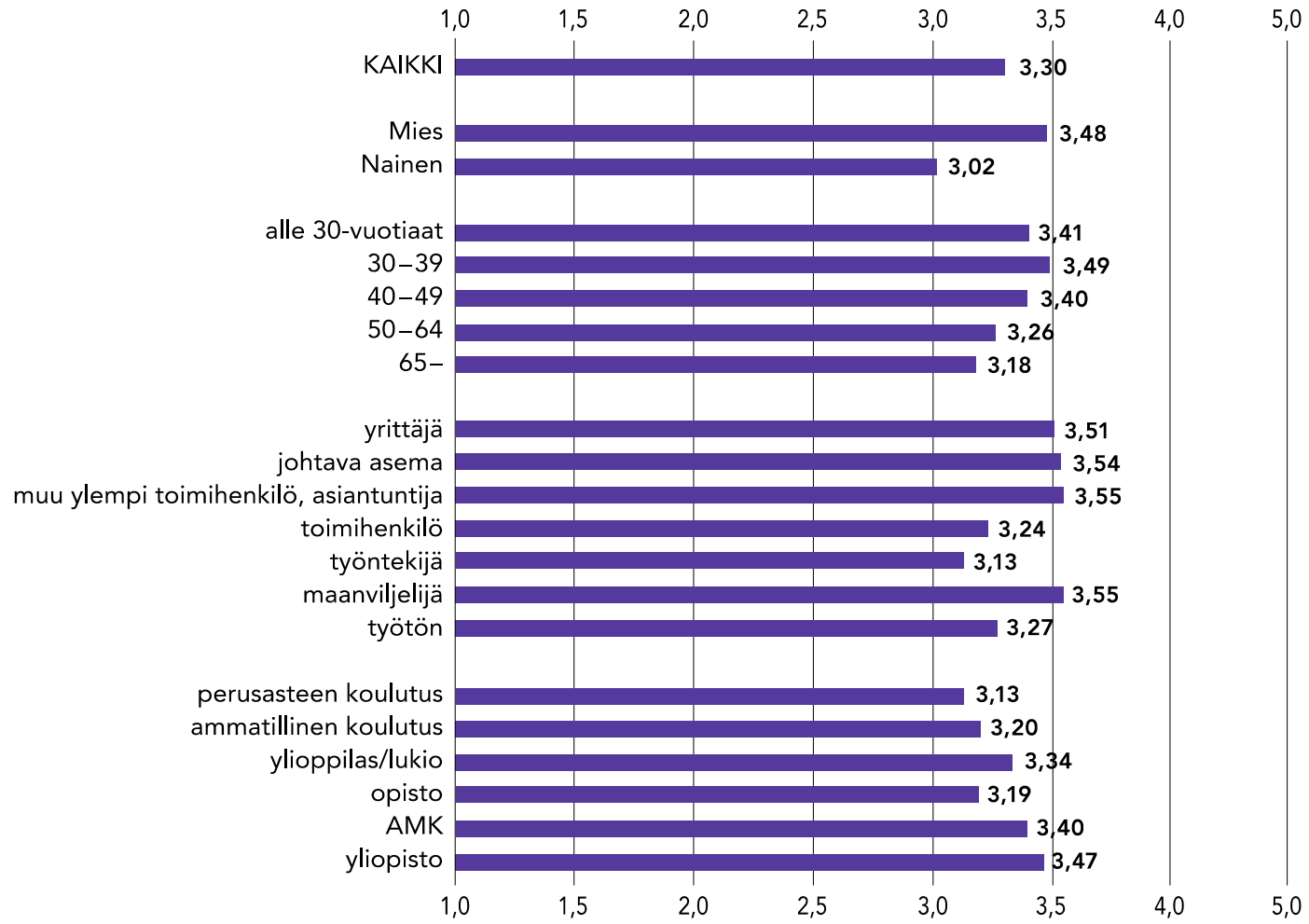
KUVIO 6. Kiinnostus energia-asioita kohtaan ja koettu kompetenssi energia-asioissa

Väittämät, jotka muodostavat energiakansalaisuusulottuvuuden

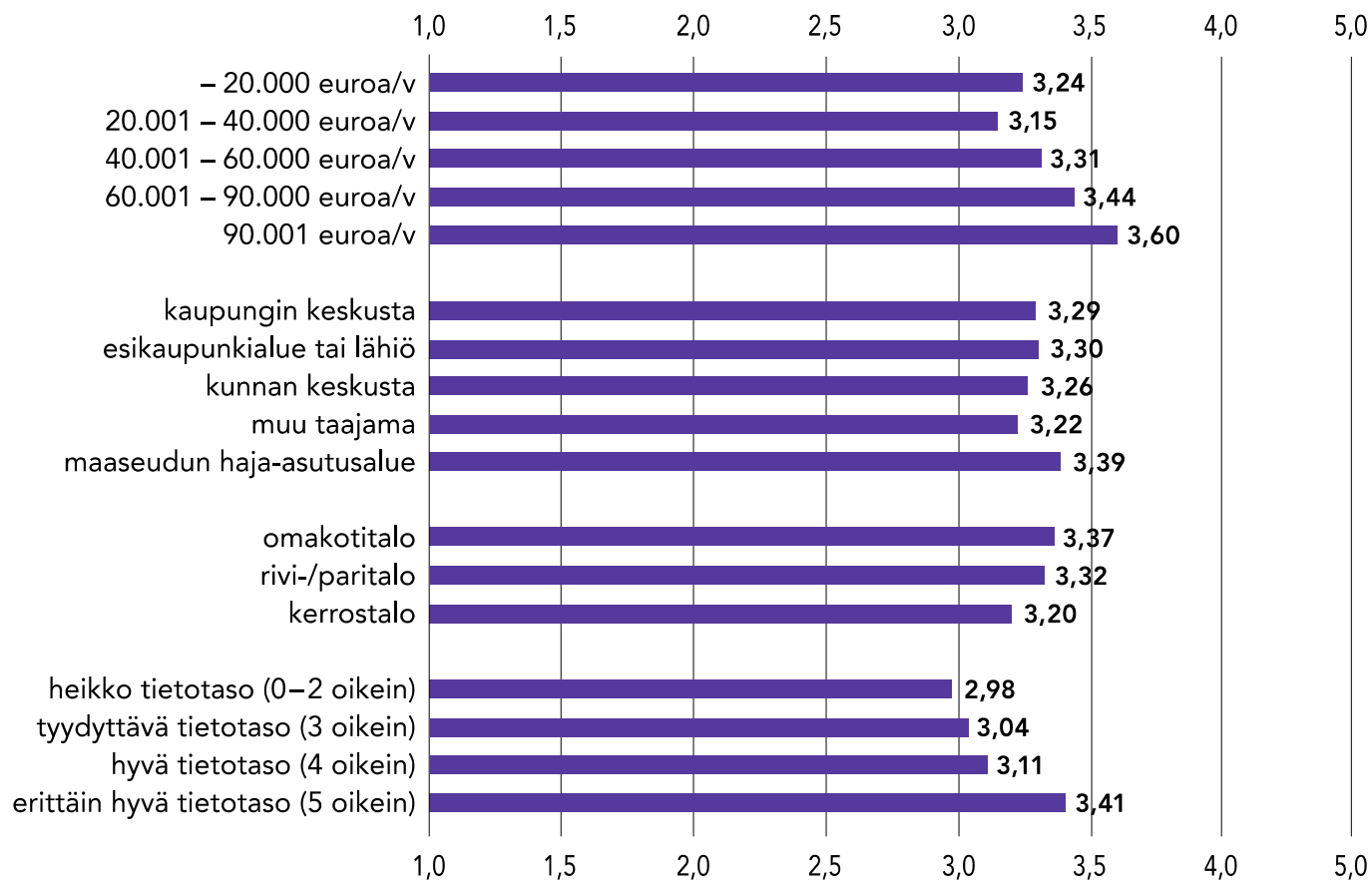
- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

**KUVIO 7: energiakansalaisuus väestöryhmittäin,
keskiarvo asteikolla 1–5**

9.6.2017

Miehet innostuvat energia- asioista

- Energia-asioihin vihkiytyneimpiä ovat alle 40-vuotiaat, korkeasti koulutetut ja miehet
- Tärkein vihkiytyneisyyttä selittävä tekijä on sukupuoli, vaikka myös iällä ja koulutuksella on vaikutusta
- Eläkeikäiset miehet ovat kiinnittyneempiä energia-asioihin kuin nuoret naiset
- Perus- tai ammattikoulun käyneet miehet ovat kiinnittyneempiä kuin korkeasti koulutetut naiset

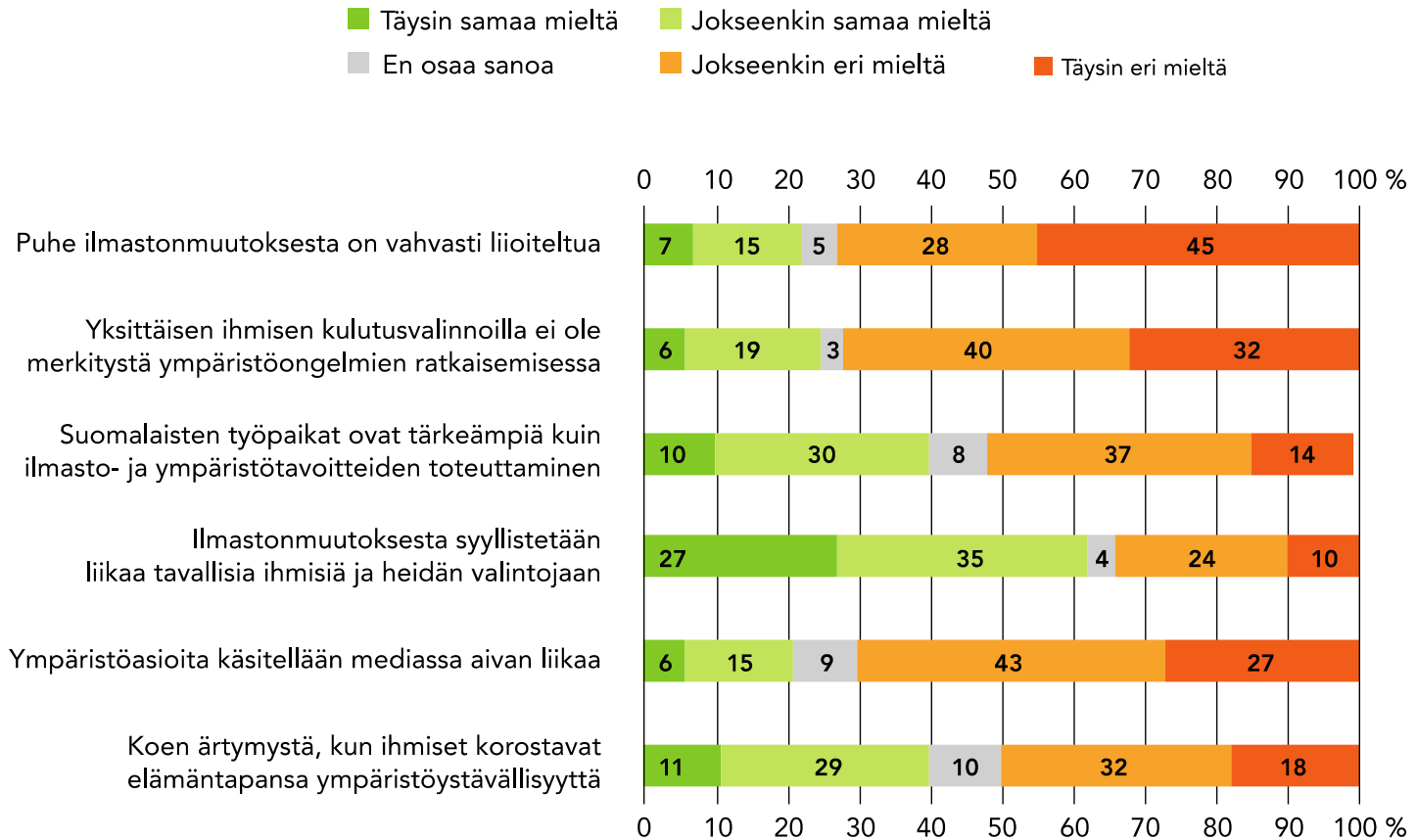
Energia-asioihin vihkiytyneitä huomattavasti enemmän kuin piittaamattomia

1. Energia-asioihin erittäin vihkiytyneet (16 %)
 - Ryhmässä ovat yliedustettuina erityisesti alle 40-vuotiaat miehet ja ne joilla on korkea tulo-, koulutus- ja tietotaso
2. Energia-asioihin jokseenkin vihkiytyneet (27 %)
 - Hieman yliedustettuina miehet, omakotitaloissa asuvat, suhteellisen hyvätuloiset ja ne, joilla on korkea tietotaso
3. Neutraalit (39 %)
4. Energia-asioista jokseenkin piittaamattomat (13 %)
 - Hieman yliedustettuina naiset, työntekijät, toimihenkilöt ja suhteellisen pienituloiset
5. Energia-asioista hyvin piittaamattomat (6 %)
 - Ryhmässä korostuvat hyvin vahvasti naiset. Lisäksi yliedustettuina ovat kerrostaloissa asuvat, eläkeikäiset ja peruskoulun käyneet

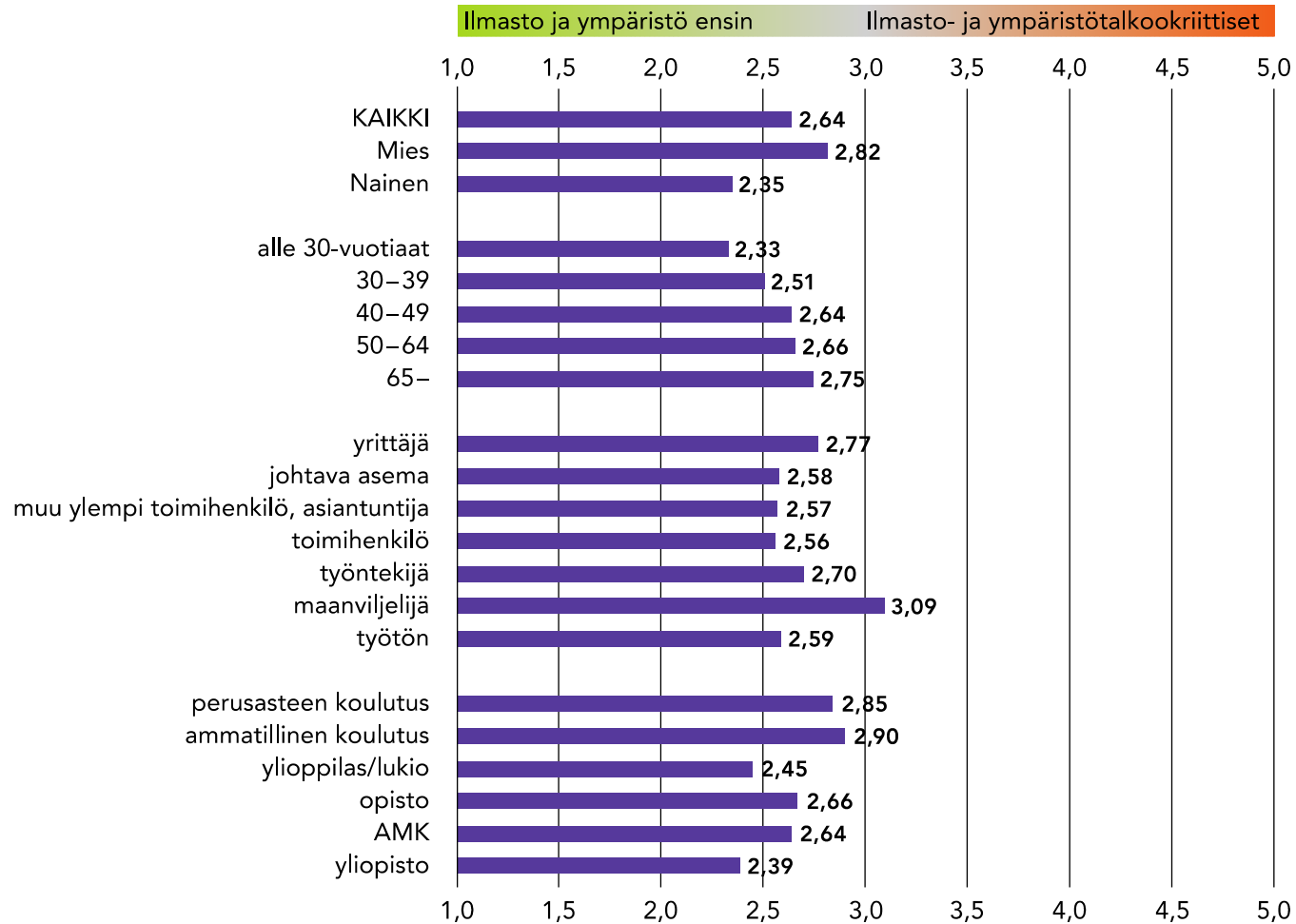
7. ILMASTO- JA YMPÄRISTÖULOTTUVUUS

KUVIO 8: Suomalaisen mielipiteet ilmasto- ja ympäristöä koskevista kysymyksistä (%).

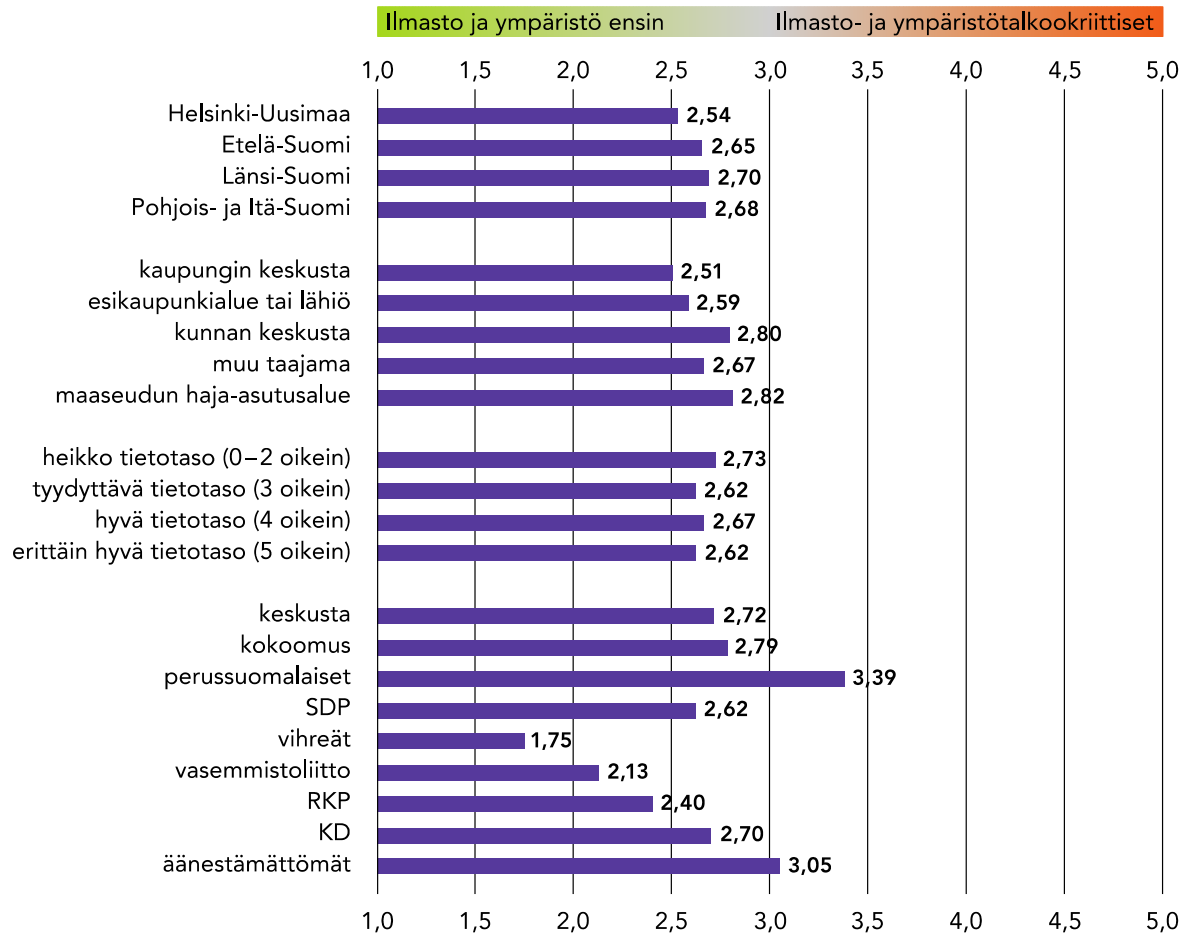
Väittämät, jotka muodostavat ilmasto- ja ympäristöulottuvuuden

KUVIO 9: ilmasto- ja ympäristöulottuvuus väestöryhmittäin, keskiarvot asteikolla 1–5

9.6.2017

Miehet naisia kriittisempiä ilmasto- ja ympäristökysymyksissä

- Naiset, nuoret ja korkeasti koulutetut asettavat ilmasto- ja ympäristökysymykset keskimääräistä useammin etusijalle
- Sukupuoli on kuitenkin tärkeämpi selittäjä kuin ikä tai koulutus:
 - alle 30-vuotiaat miehet suhtautuvat ilmasto- ja ympäristötalkoisiin kriittisemmin kuin eläkeikäiset naiset
 - korkeasti koulutetut miehet suhtautuvat ilmasto- ja ympäristötalkoisiin yhtä kriittisesti kuin peruskoulun käyneet naiset
- Puoluekanta erottelee kansalaisia kaikkein vahvimmin:
 - vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajat asettavat ilmaston ja ympäristön etusijalle
 - perussuomalaisissa ja äänestämättömissä on keskimääräistä enemmän kriittisyyttä

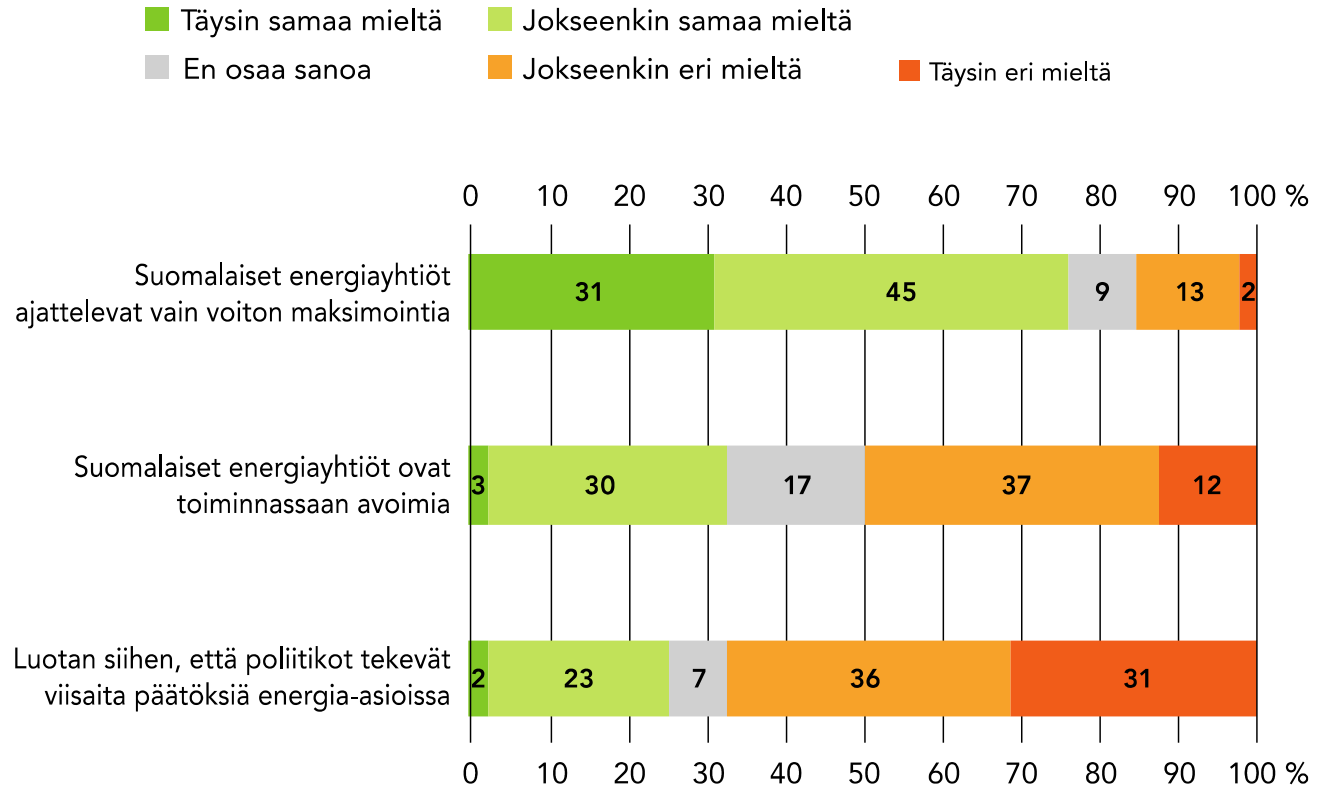
Enemmistö ilmasto- ja ympäristömyönteisiä

1. Ilmasto- ja ympäristö ehdottomasti etusijalle (25 %)
 - Ryhmän tyypillinen edustaja on alle 30-vuotias, yliopistokoulutettu, pääkaupunkiseudulla asuva, vihreitä kannattava nainen.
2. Ilmasto- ja ympäristö jossain määrin etusijalle (33 %)
 - Ryhmässä ovat hieman yliedustettuina johtavassa asemassa olevat, naiset ja SDP:n kannattajat.
3. Neutraalit (17 %)
4. Ilmasto- ja ympäristötalkoisiin jokseenkin kriittisesti suhtautuvat (17 %)
 - Hieman yliedustettuina miehet, maanviljelijät ja matalasti koulutetut.
5. Ilmasto- ja ympäristötalkoisiin hyvin kriittisesti suhtautuvat (8 %)
 - Perussuomalaiset korostuvat vahvasti. Heitä on tässä ryhmässä yhdeksän kertaa enemmän kuin ilmaston ja ympäristön ehdottomasti etusijalle laittavissa.

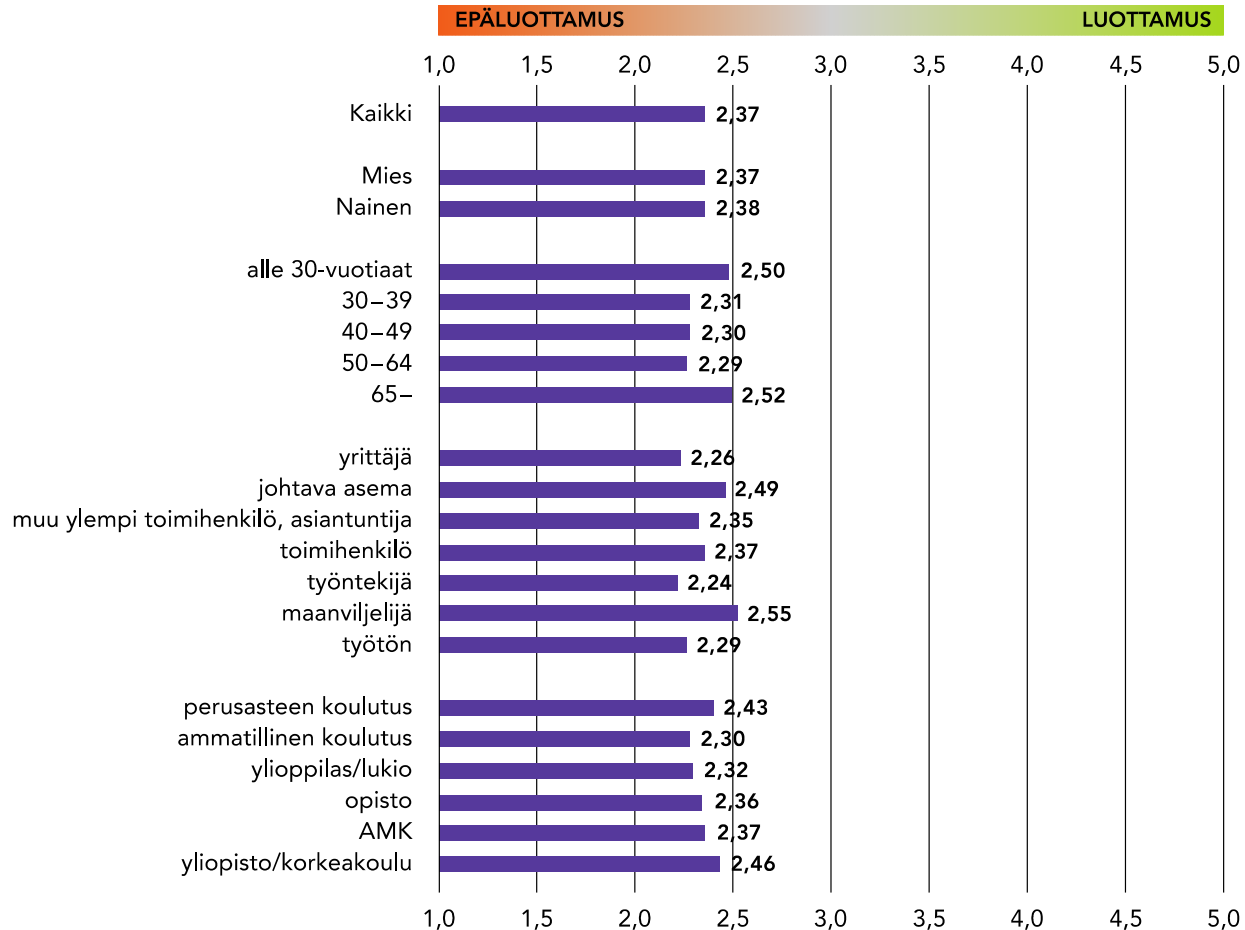
7. LUOTTAMUSULOTTUVUUS

KUVIO 10: Energiayhtiöihin ja poliitikkoihin kohdistuva luottamus energia-asioissa (%).

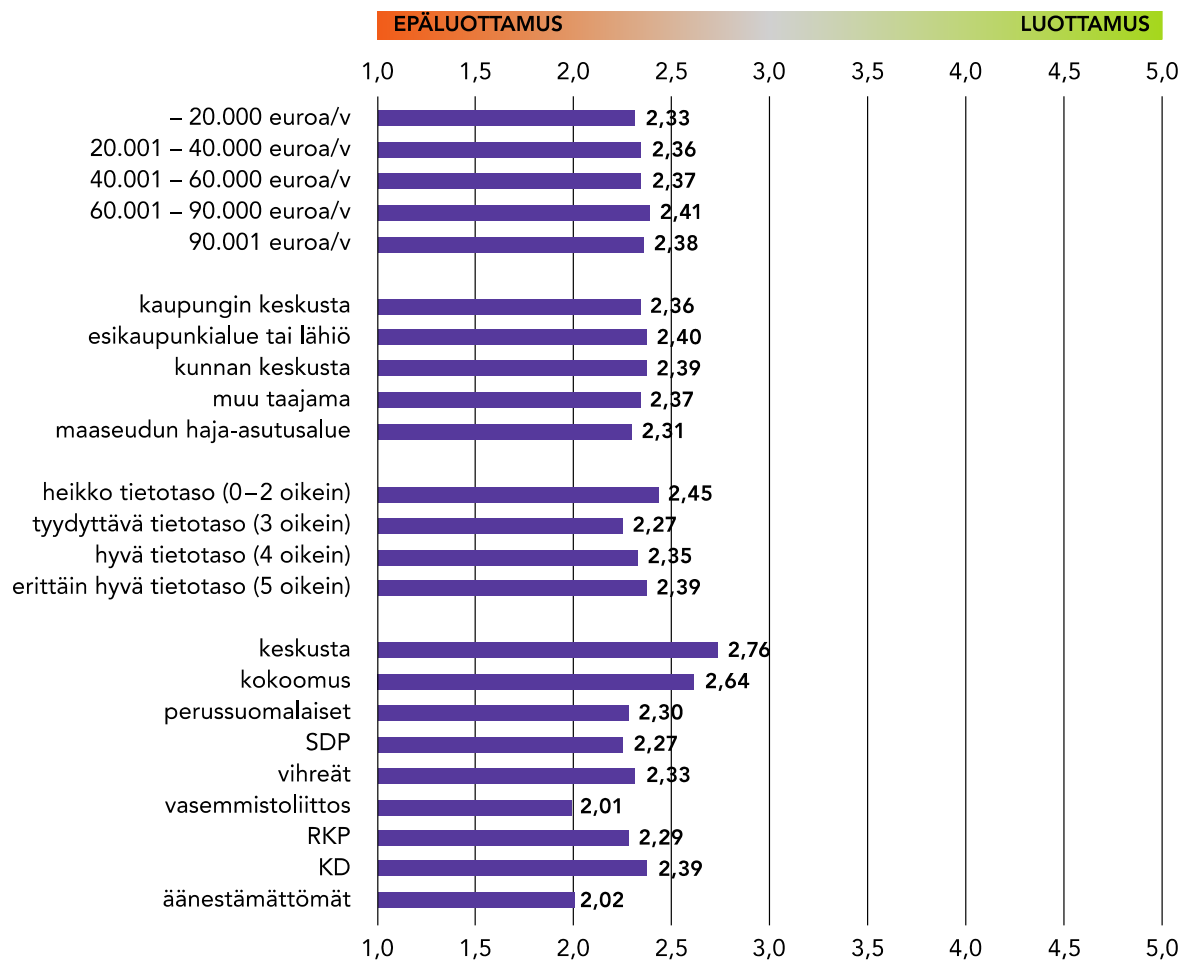
Väittämät, jotka muodostavat luottamusulottuvuuden.

KUVIO 11: Luottamusulottuvuus väestöryhmittäin,
keskiarvot asteikolla 1–5

9.6.2017

Luottamus alhaalla

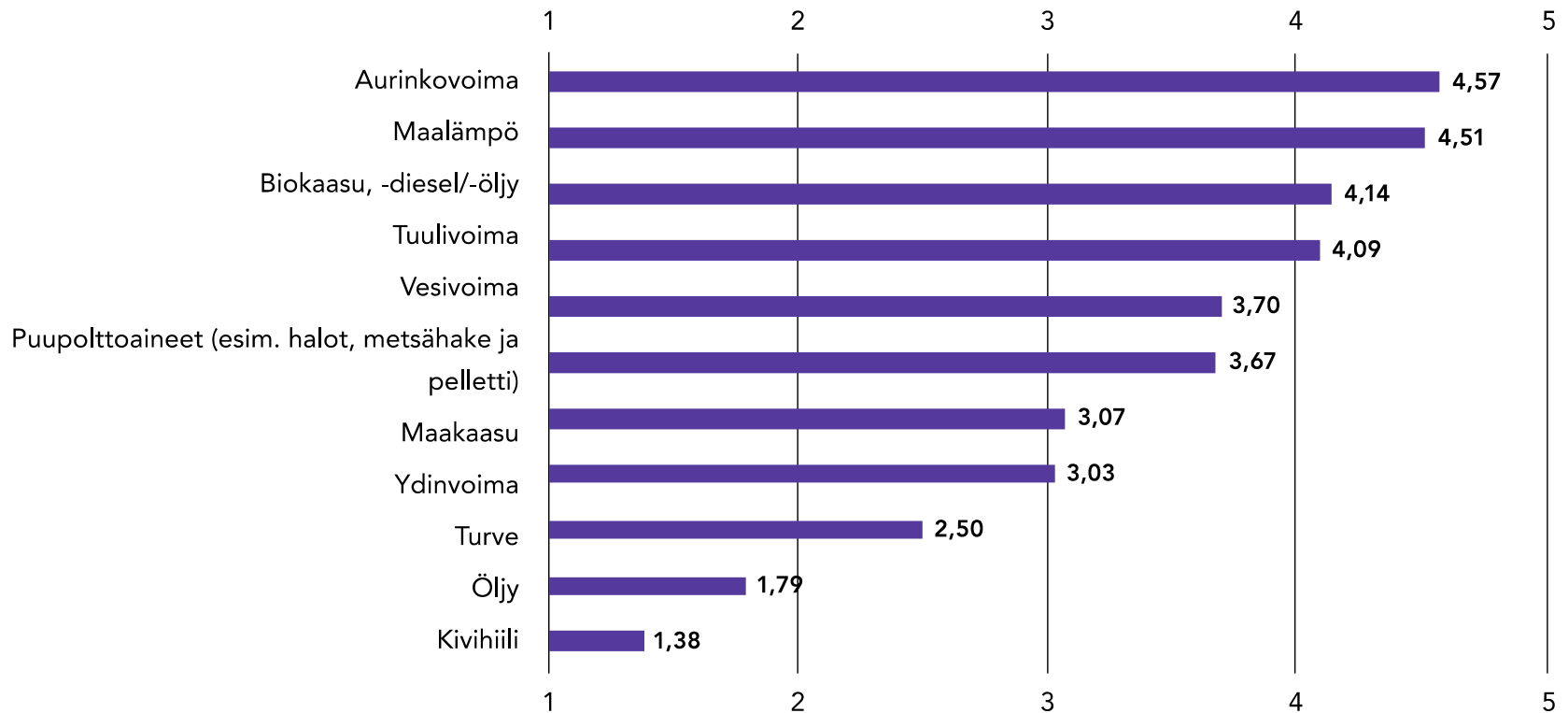
- Luottamus energiayhtiöihin ja energiapoliittiseen päätöksentekoon on melko alhaista kaikissa kansalaisryhmissä
- Sukupuolella, asuinpaikan tyypillä, tulotasolla ja tietotasolla ei ole lainkaan vaikutusta luottamukseen
- Ainoastaan puoluetustalla on huomattava vaikutus:
 - keskustan ja kokoomuksen kannattajien luottamus on keskimääräistä vahvempaa, vasemmistoliiton kannattajilla keskimääräistä heikompaa.

Enemmistö tuntee epäluottamusta

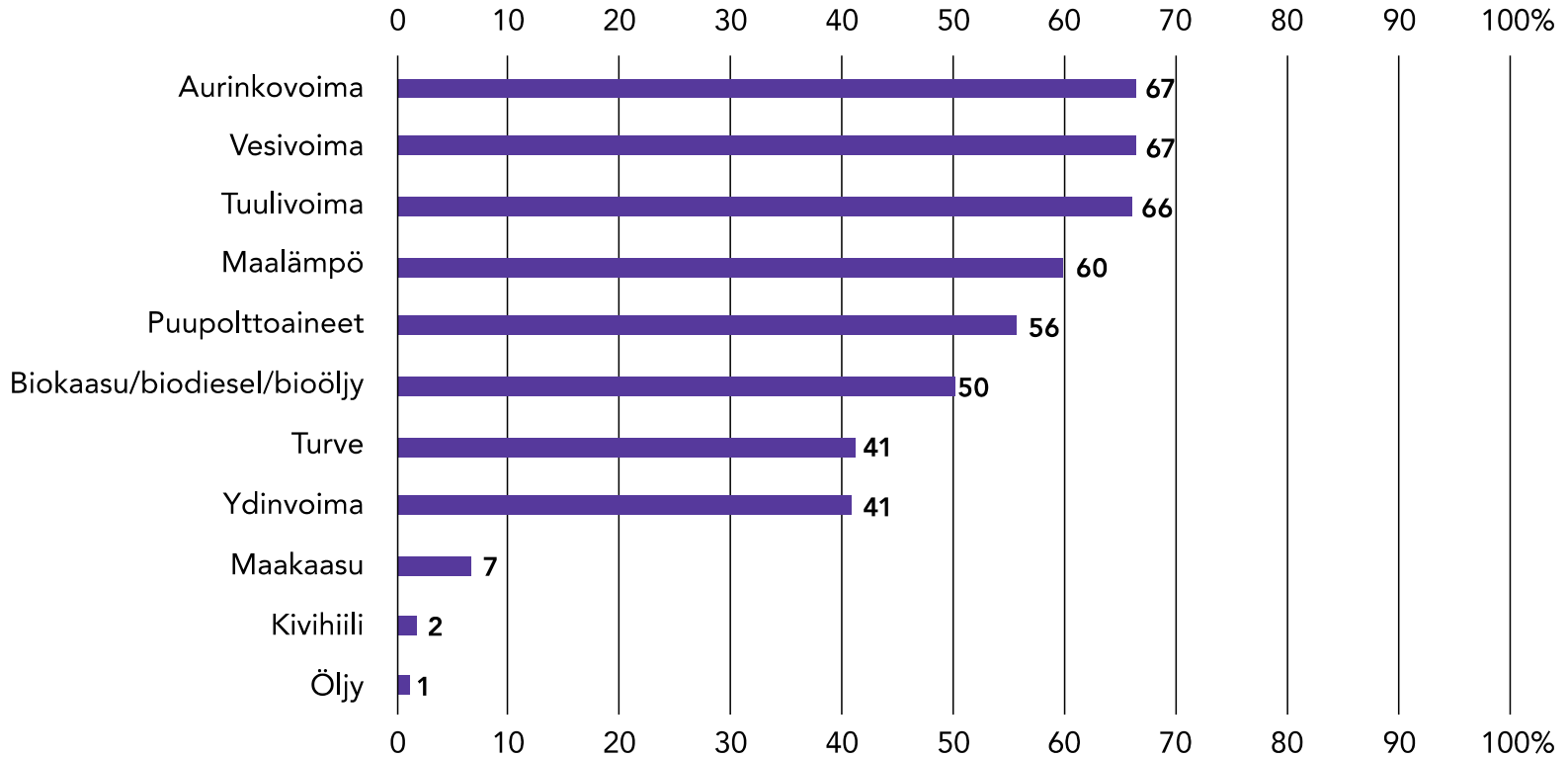
1. Hyvin suurta luottamusta tuntevat (1 %)
2. Jokseenkin suurta luottamusta tuntevat (6 %)
 - Ryhmässä ovat hieman yliedustettuina maanviljelijät, korkeasti koulutetut, keskustan ja kokoomuksen kannattajat ja yli 65-vuotiaat
3. Neutraalit (36 %)
4. Jokseenkin suurta epäluottamusta tuntevat (28 %)
5. Hyvin suurta epäluottamusta tuntevat (29 %)
 - Ryhmässä korostuvat vahvasti vasemmistoliiton kannattajat, äänestämättömät ja hieman työntekijäasemassa olevat ja ammatillisesti koulutetut

8. ENERGIATUOTANTOMUOTOJEN SUOSIO JA OMINAISUUDET

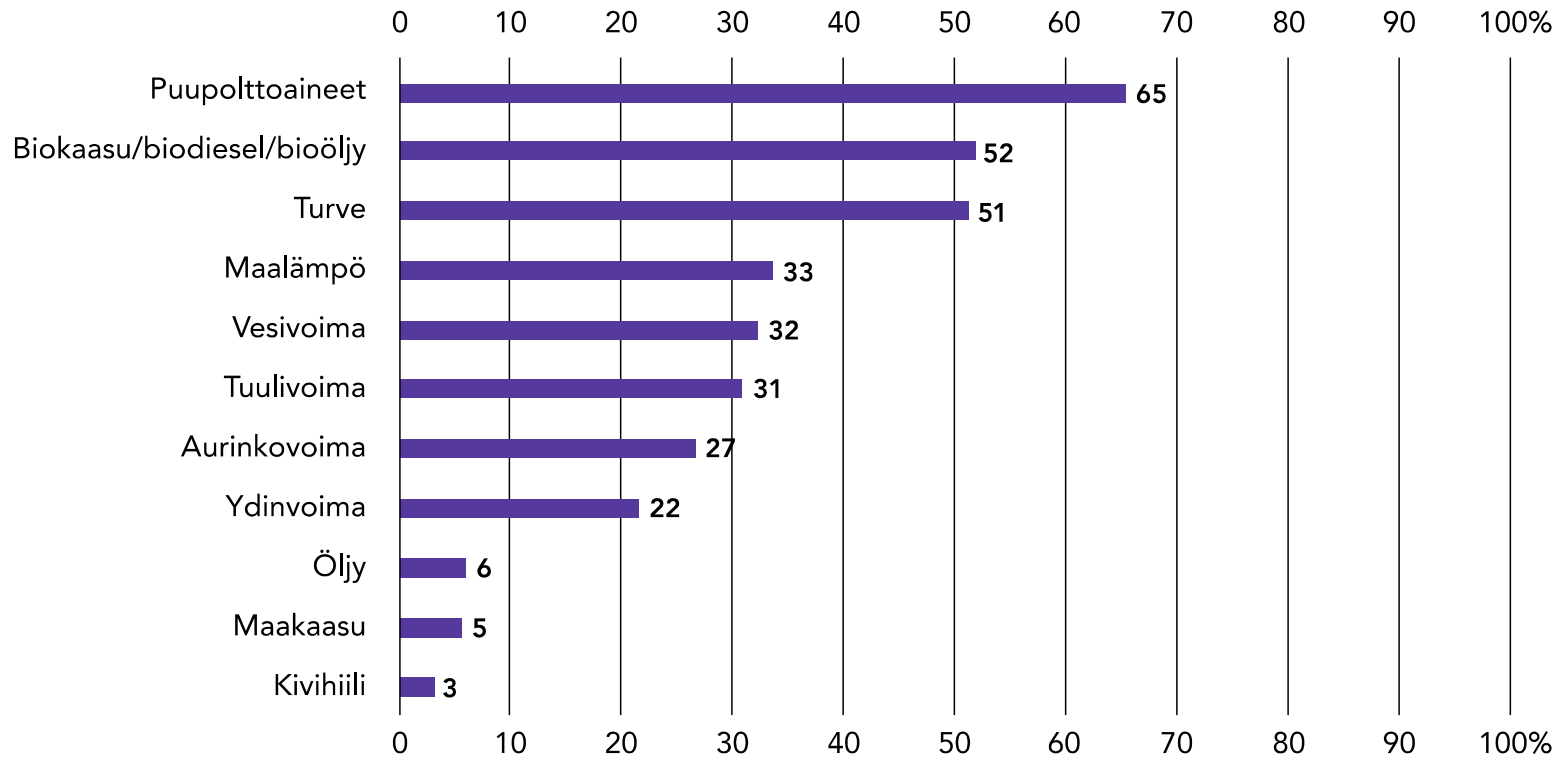
KUVIO 12: Mitä energiantuotantomuotoja pitäisi käyttää enemmän tulevaisuudessa, keskiarvot asteikolla 1–5.

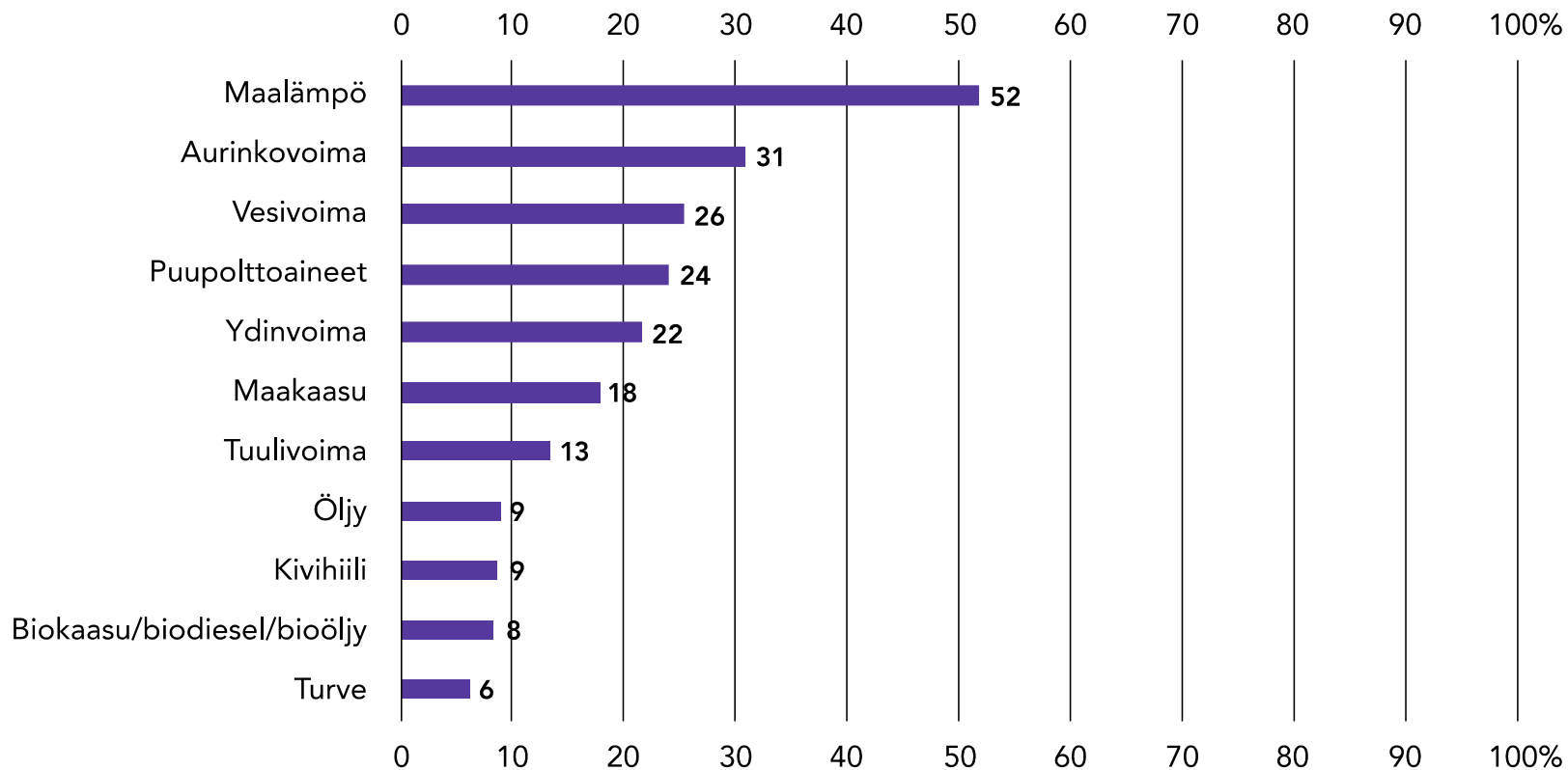
**KUVIO 13: "Vähentää Suomen riippuvuutta
ulkomaisesta energiasta" (%)**

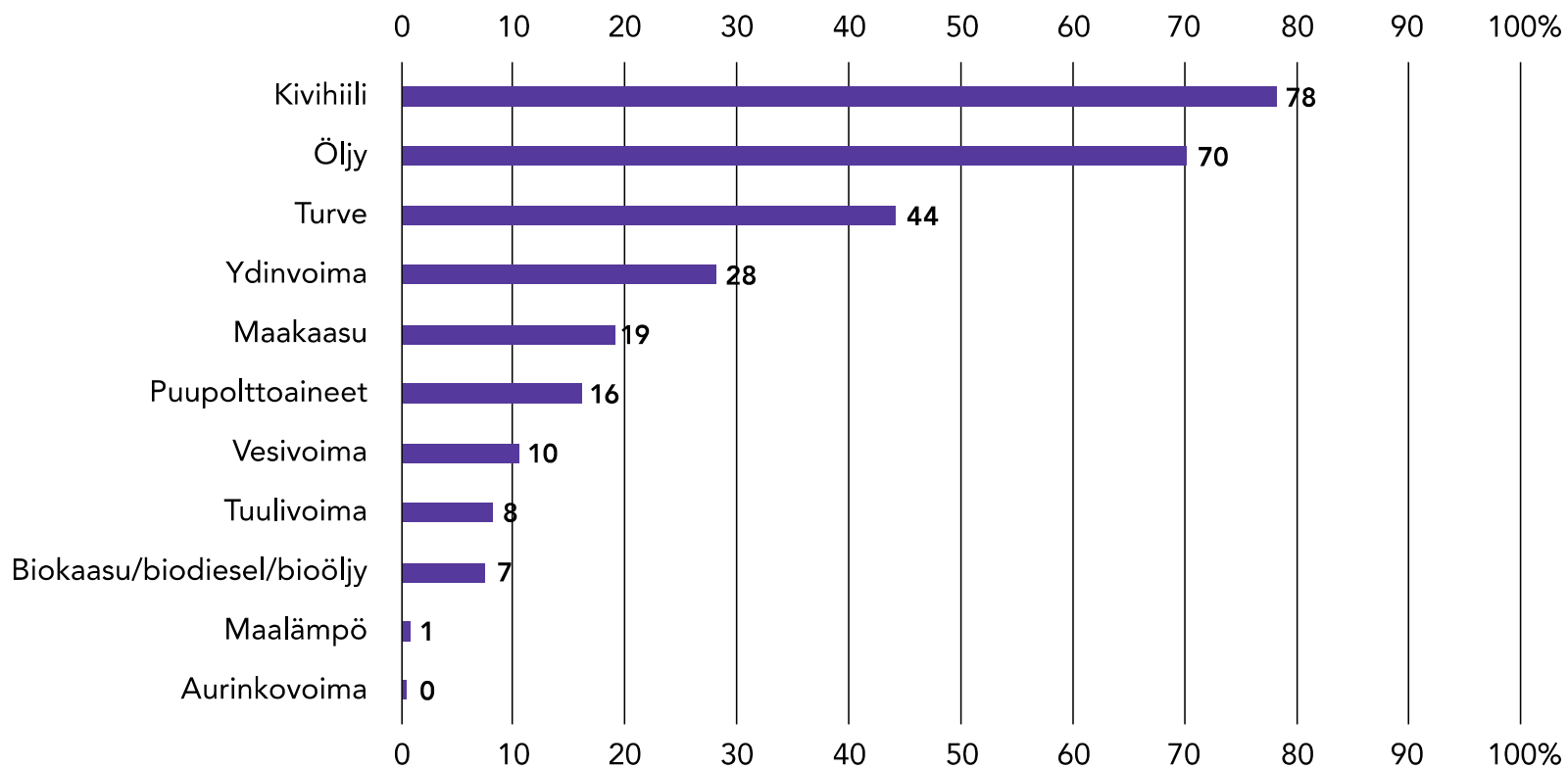
KUVIO 14: "Suomalaisia työllistävä" (%)

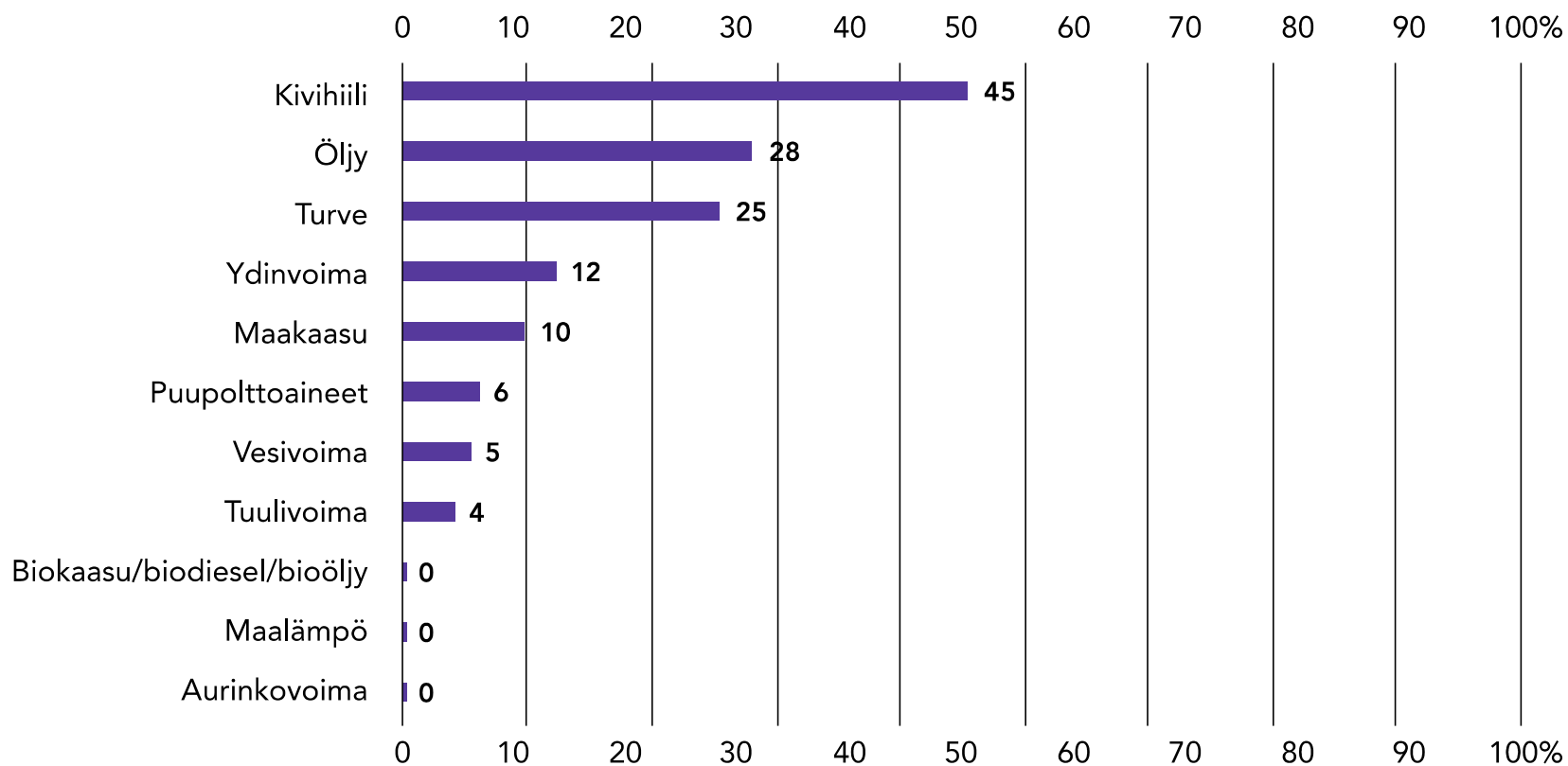
KUVIO 15: "Kuluttajalle edullinen" (%)

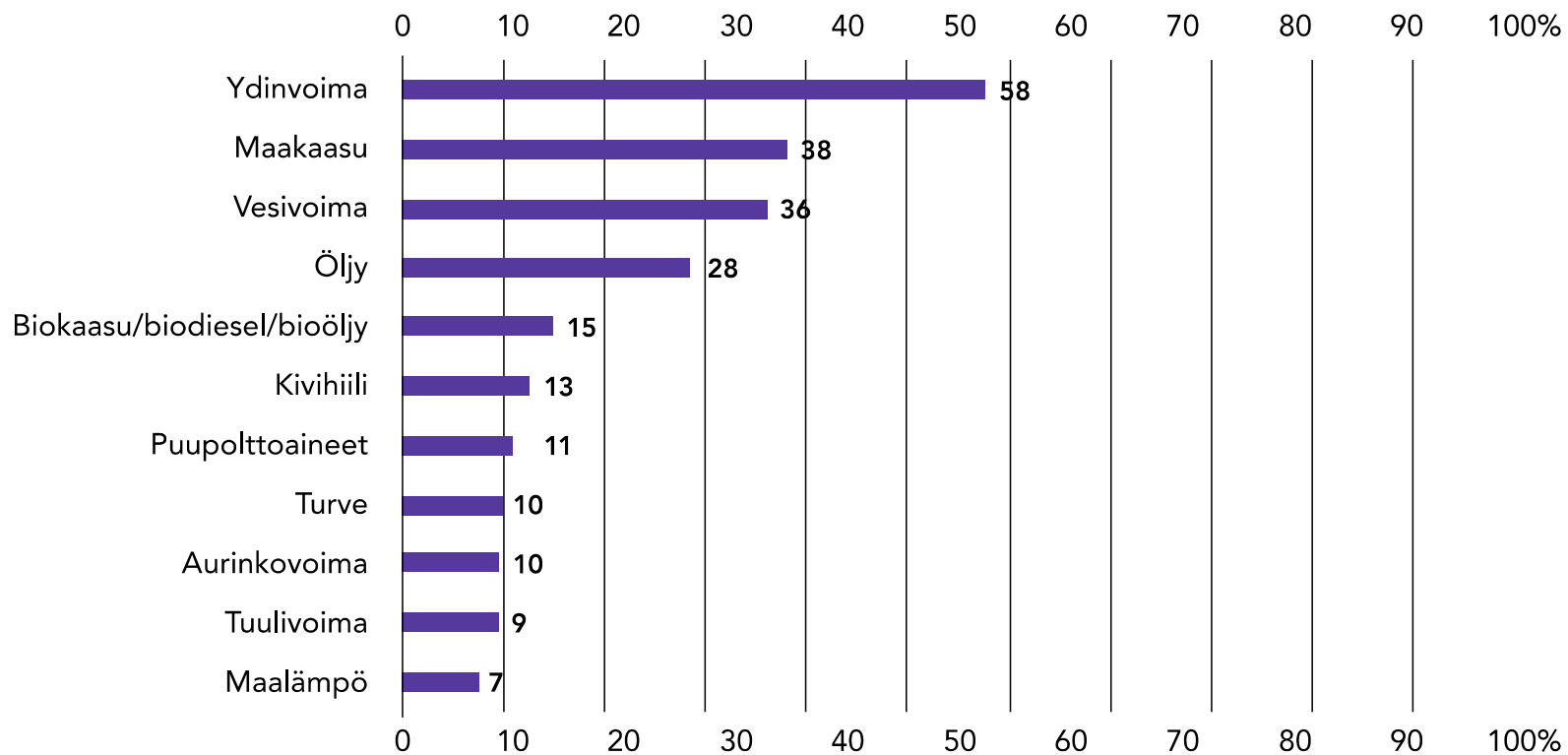
KUVIO 16: "Ympäristölle haitallinen" (%)

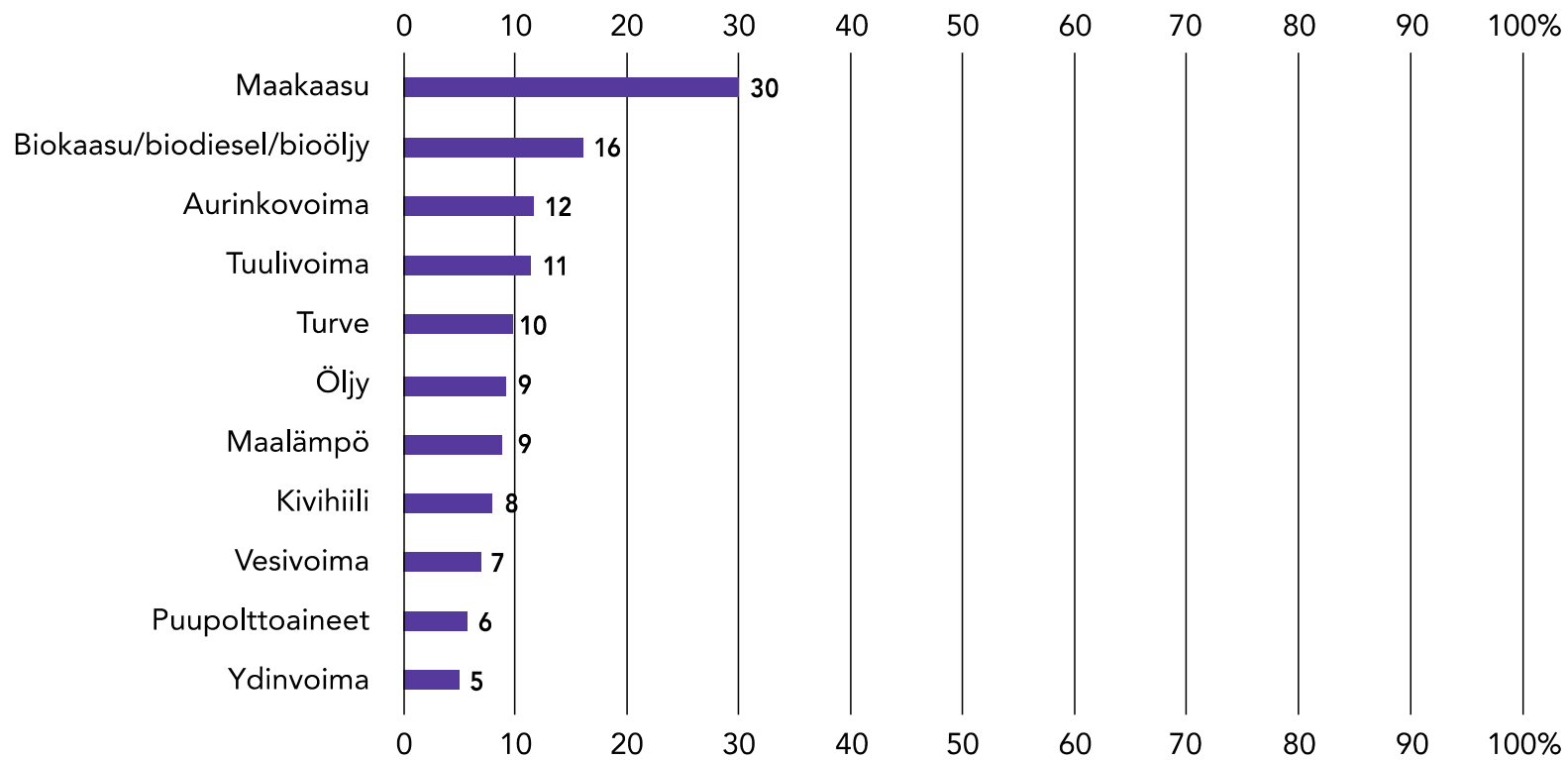
KUVIO 17: "Ihmisen terveydelle vaarallinen" (%)

KUVIO 18: "Tärkeä teollisuuden energiatarpeen turvaamiseksi"

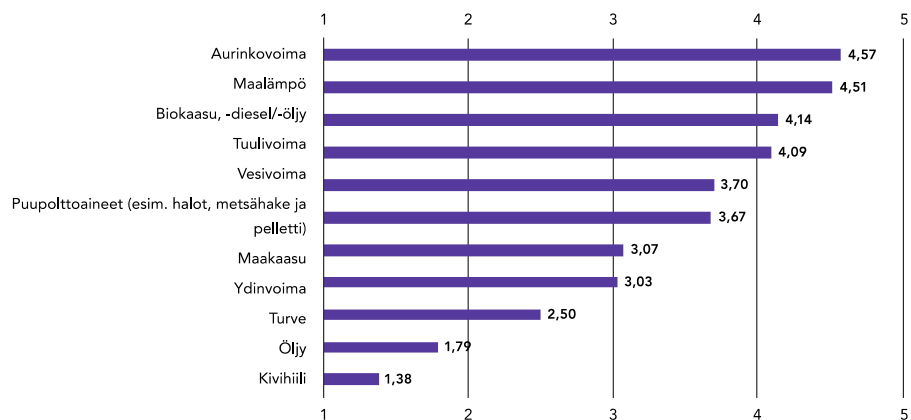

KUVIO 19: "En osaa sanoa" (%)

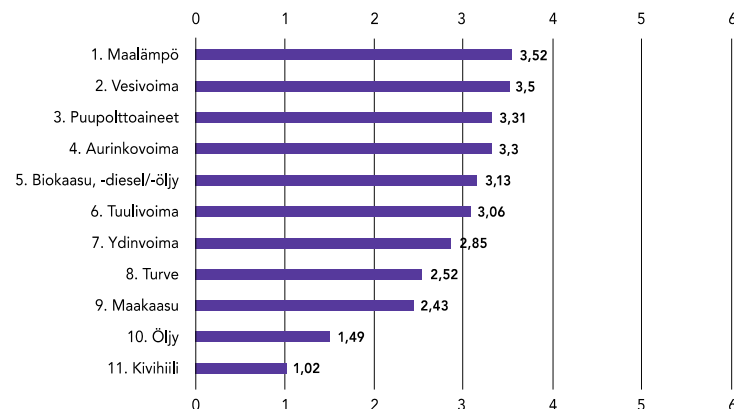

Suosio vs. ominaisuudet

KUVIO 12: Mitä energiantuotantomuotoja pitäisi käyttää enemmän tulevaisuudessa, keskiarvot asteikolla 1–5.

KUVIO 20: Ominaisuuksiltaan parhaat energiantuotantomuodot (summamuuttuja asteikolla 0–6)

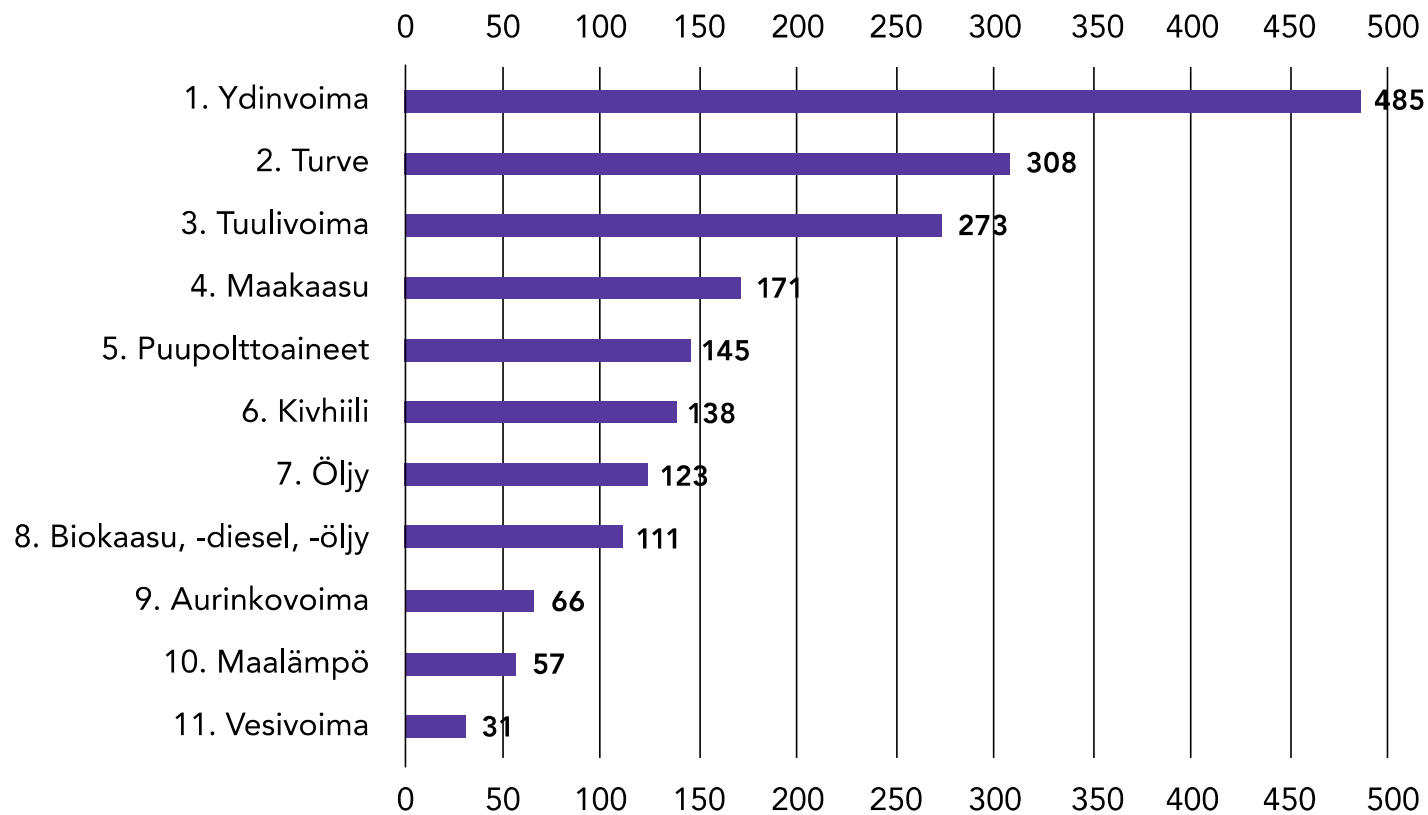

- Kuviossa 20 on yhdistetty kuusi ominaisuutta: "vähentää suomalaisten riippuvuutta ulkomaisesta energiasta", "on suomalaisia työllistävä", "on kuluttajalle edullinen", "ei ole ympäristölle haitallinen", "ei ole ihmisen terveydelle vaarallinen" ja "on tärkeä teollisuuden energiatarpeen turvaamiseksi".

Tuulivoima herättää epäluuloja, puu arvostusta

- Kuviot 12 ja 20 osoittavat, että toiveet siitä, mitä tuotantomuotoja pitäisi suosia, ei vastaa täysin sitä, kuinka paljon tuotantomuotoihin liitetään positiivisia ominaisuuksia.
- Maalämpö ja vesivoima ovat ominaisuuksiltaan aurinkovoimaa houkuttelevampia, mutta aurinkovoimaa toivotaan eniten tulevaisuudessa.
- Tuulivoimaa toivotaan lisättävän neljänneksi eniten, mutta ominaisuuksia arvioitaessa vesivoima ja puupolttoaineet kiilaavat sen edelle.

KUVIO 21: Kuinka paljon tietyn energiantuotantomuodon kannattaminen vaikuttaa tuotantomuotojen arviointiin.

Ydinvoima, turve ja tuulivoima jakavat jyrkimmin mielipiteitä

- Tietyn energiantuotantomuodon kannattamisella ja sen ominaisuuksien arvioinnilla on selkeä yhteys (KUVIO 21)
- Mitä toivottavampana vastaaja pitää tietyn energiamuodon lisäämistä tulevaisuudessa, sitä useammin hän liittyy siihen positiivisia ja sitä harvemmin negatiivisia ominaisuuksia.
- Ydinvoiman kohdalla mieltymykset ovat ylivoimaisesti eniten sidoksissa siihen liitettäviin ominaisuuksiin.
- Myös tuulivoimaa ja turvetta arvioidessa omilla mieltymyksillä iso merkitys

YHTEENVETO

- Merkittävimmät asenne-erot energia-kysymyksissä liittyvät sukupuoleen: Miehet ovat ylipäättään innostuneempia energiakysymyksistä, naiset suhtautuvat miehiä myönteisemmin ympäristö- ja ilmastokysymyksiin.
- Valmius ilmastonmuutoksen torjuntaan on periaatteellisella tasolla korkeaa, arjen ratkaisussa raha kuitenkin ratkaisee varsin usein
- Luottamus energia-alan toimijoihin ja alan päätöksentekoon alhaista kaikissa kansalaisryhmissä
- Uusiutuvia halutaan lisää, fossiilisten polttoaineiden käyttöä halutaan vähentää
- Ydinvoima, turve ja tuulivoima jakavat mielipiteitä jyrkimmin
- Yksityiskohtaisempi analyysi luettavissa raportista:
Suomalaisten asenteet ja aktiivisuus energia-asioissa